

Lepo prosimo vse naše ljube brate in spoštovane šolske prijatelje, pa tudi vse mile domoljube po vsem Slovenskem, da bi tudi v prihodnjic z naročnino in z dopisi blagovoljno podpirali naš trud in prizadevanje, ktero saj po dobri volji meri na pravo dušno in telesno srečo našega milega naroda.

Vredništvo in založništvo.

Národní duh v šoli.

Marsikdo se bo čudil, da še celo v šolo silimo národnega duha, ktereга je že tako povsod obilo. Vendar, ako na tanko preišljujemo, kaj je narod in njegov pravi duh, se nam ne bo čudno zdelo, da ga prištevamo k šolski omiki, ktera mora biti ob enem tudi ljudska omika. Pravi národní duh je blago čutilo, ktero izhaja iz preserčne ljubezni do domovine in naroda. Njegovo poglavitno vodilo pa nam kliče: „Osrečuj po svoji moči, pa po pravični poti, svojo domačo deželo in družino, ktera te je rodila in zredila!“ — Tudi v šoli se mora to blago vodilo národnega duha oživljati in skerbno nadaljevati. Učitelj kot ljudski izreznik mora vediti, da lahko veliko stori za srečo in blagor domovine, ali pa ji neizrečeno veliko škoduje.

Ako tedaj učitelj hoče, da bi v mlade serca pravega národnega duha zasajal, mora:

1. tudi on sam svoj narod pobro poznati in vediti njegov namen, ktereга mu je Bog odločil in tudi pripomočke, kteri mu pomagajo na večjo popolnomost. Uči naj se tedaj zgodovine narodove. Tu bo zvedil, da so Slovenci veja velikega slovanskega debla, starodavnega naroda, — da so bili vedno prav mirno ljudstvo, ktero je raje pokojno delalo, kakor pa se vojskovalo, čeravno so bili tudi hrabri vojaki in junaki, če je bilo treba, — dalje bo zvedil, da so bili vedno usmiljeni in gostoljubni, — da so ljubili svobodo, pa so bili vendar radi pokorni svojim prednikom in vladarjem, — da ljubijo in spoštujejo svojo sveto vero, svoje šege in navade in svoj materní jezik i. t. d. Ako bo izreznik slovenske mladine tako mislil in prevdarjal, bo kmali spoznal kam in kako se mora naj bolj obračati

pri splošni in posamezni izreji. Vidil bo, da se mora vsak zrejenec izobraževati na tanko po duhu in v duhu svojega naroda, da mu bo mogel kdaj kot mož kaj koristiti in ga ljubiti.

2. Učitelj naj varuje, da se pri otrocih nikakor ne kalí perva ljubezen in sladki občutek do staršev, bratov, sester in do domače hiše. Zatoraj naj od otrokove rodovine vedno spoštljivo in ljubeznjivo govori, in naj ga spominja na svete dolžnosti, ktere mora do nje spolnovati. Kdor ne ljubi svojih in svoje domače hiše, tudi ne ljubi in ne more ljubiti domovine svoje.

3. Učitelj naj v serca svojih učencov skerbno cepi pravo pobožnost, ljubezen do Boga in do bližnjega. Iz pobožnega serca že samo po sebi izhaja ljubezen do svojega naroda in do svoje domovine. Izrejenik naj bo svojim učencom sam lep zgled v vseh takih okoliščinah, in naj jih za to vnema tudi z drugimi mnogimi pobožnimi zgledi.

4. Učitelj naj nikar ne zatira pri otrocih nedolžnih národnih navad, temuč naj jih veliko več lepo vravnuje in ohranjuje.*) On naj tedaj namesto ptujih reči rad in pogosto rabi in razklada v šoli lepe slovenske pregovore, izreke, poslovice, pesmi i. t. d. Tudi naj pusti otrokom, da se včasí razveseljujejo s kako nedolžno národno igro i. t. d.

5. Učitelj naj v šoli vedno zvesto gojí materni jezik. Slovenskim otrokom se naj bolje prileže mili slovenski jezik. V njem se združuje serce in duh, um in občutek, resnica in priprostost. Le en jezik je pravi dušni in resnični govor otrokov; le v enem jeziku se zbuja in razrašča njegova dušna omika. Le v enem, to je, v maternem jeziku se ponavljajo presladki spomini našega zlatega mladega časa. — Kdo bi bil vendar tako neusmiljen, da bi ljubim otročičem jemal ali kvaril njih naj dražši zaklad — materni jezik? — Otrok ljubi le eno mater in le eni njen jezik; in ako govori v ptujem jeziku, je vsa taka urnost le na videz, kar se časoma popolnoma razgubi. Kdor vzame otroku materni jezik, mu vzame tudi domovino, zakaj z jezikovo vezjo se raztergajo nevidne vezi ljubezni, ktere nas vežejo do svojega naroda in domovine. Noben jezik se z národnim duhom ne vjema tako, kakor materni jezik; zatoraj pa tudi

*) Spominimo se, da je enkrat neki učitelj otrokom prepovedal, da ne smejo o veliki noči s pirhi igrati (turčati). Ako se otrokom ne privoščí kaj takega, kar komaj doživé in pričakajo, postajajo potem merzli in gluhi do vsake reči, naj si bo dobra ali ne.

učitelj, kateri otrokovega materne jezika dobro, ali še celo nič ne zna, nikoli ne more s svojim podukom storiti toliko, kolikor stori ali bi mogel storiti ta, ki dobro govori otrokov materni jezik. To je stara, stara resnica, katero terdijo vsi učeni pedagogi vsih časov in narodov. In vendar se pri nas na čisto slovenski zemlji dobi še tu pa tam kak neslovensk učitelj, kateri, namesto da bi služil domovini, ktera ga redi, pa ji le škoduje in podkopuje nje srečo. Zato pa se tudi očitno kaže, kako so taki nesrečni učenci zanemarjeni. Njih misli in občutki se nikakor ne stikajo z besedami, ktere se jim polagajo na jezik; in ravno to jim mora pomagati, da potem postajajo lažnjivi, hinavski in nezvesti, kakoršni zgledi se dan današnji vidijo in slišijo po naši mili domovini, da Bogu se usmili!

6. Učitelj naj pravega národnega duha pri učencih tudi s tem zbuja, da jim večkrat kaj pripoveduje iz zgodovine narodov in iz popisa domačih krajev. Kaže naj jim slavne dela slavnih mož iz naroda, in naj jih soznanja z lepimi in imenitnimi domačimi kraji, z domačimi pridelki, z lepimi najdbami i. t. d. — Skerbi pa naj še, da bodo otroci tudi po telesu zdravi in čversti, — ter postajali močni in korenjaški. —

Ako tedaj učitelj po teh in takih vodilih vnema in pospešuje pravega národnega duha v šoli, se bodo njegovi učenci lepo po domače zrejali in, po domače zrejeni, bodo enkrat tudi velika sreča in veljava svojega naroda, svoje domovine in vse države. Spolnovale se bode besede našega pesnika, kateri pravi:

„Še narodnost, oj ni pregnana,
Dokler je v mlade serca vžgana!“

T e č n o u č i l o .

Kazavni poduk.

Domače živali.

Snova. Krava, vol, tele, konj, osel, ovca, jaguje, koza, svinja (presič, prase, pujs), pes, mačka, petelin, kokoš, piše, gos, raca, golob, pura (puran, kavrač), pav.

Učba. Ljudje redé doma mnogotere živali, katerim zato pravimo domače živali. Krava je koristna žival pri hiši; daje